

naar jeg bringer denne Tale, vilde den ikke være ganske oprigtig, dersom jeg ikke tilføiede den Udtalelse: at det vistnok forekommer mig, at hvor der havde været en fast, levende og stærk Overbevisning om, at Folkekirken ikke blot var berettiget til at faae et saadant Organ, men at det er en nødvendig og uafgættelig Betingelse for, at Kirkens Anliggender kunne blive førte i en Retning og i en Mand, som stemme med dens eiendommelige Væsen — der maatte der være virket med større Energi; der kunde ikke være vejet tilbage for den Modstand, der reiste sig; der maatte være gjort en større Indsats for at drive dette Livsspørgsmaal for Kirken igjennem. Saaledes imidlertid som § 80 staaer i Grundloven, har den i sig selv, uden endnu at være indfriet, allerede sin Betydning. Naar det i Grundloven hedder, at Kirkens Forfatning skal ordnes ved Lov, da udtaler Grundloven derved ikke blot, at Kirken ifølge sit Væsen er berettiget til at have et Organ, men der ligger dertil tillige, at forinden Kirken har naaet til at faae en saadan Forfatning, maa den være berettiget til at forlange at blive behandlet med stor Varsomhed og Hensynsfuldhed; Kirken kan i denne interimistiske Overgangstilstand ikke være udsat for en vilkaarlig Behandlingsmaade. Saaledes troer jeg, at der i dette Grundlovs-tilsagn ligger Berettigelse til en dobbelt Fordring, som allerede nu kan og maa gjøres gjældende paa Kirkens Vegne. Den ene Fordring er denne: at der ikke uden absolut bydende Nødvendighed tør gribes ind i Kirkens indre Forhold; fremkommer der Forbringelser om saadanne Indgreb, saa ligger Svaret nær: at Kirken endnu ikke har erholdt sin Forfatning, at Vedkommende maae hjælpe til, at Kirken kan erholde den, og at der først, naar dette er naaet, kan blive Tale om indgribende Foranstaltninger. Dette har Ministeren ogsaa ved forskjellige Leiligheder gjort gjældende, indtil han nu, som det forekommer mig, selv har grebet dybt ind i de kirkelige Forhold. Den anden Fordring er denne: at, saalænge som Kirken ikke har noget forfatnings-

mæssigt Organ, maae de Mænd, der ere stillede som øverste geistlige Styrere, som staae paa de meest betroede Poster i Kirken, virkelig høres, og ikke blot høres, ikke høres saaledes, at det er klart, at det kun er en Formsag, at de ere blevne hørte.

Ministeren har i 1860 udtalt sig i denne Sag (Landstingstidenden Sp. 1254) saaledes: „Hvad mig angaaer, troer jeg, forsaavidt den lovgivende Magts Virksomhed behøves, at have udtømt, hvad der stod til min Naadighed, og jeg skal sandelig nok vogte mig for at komme med Forslag for det Første til at indfri Grundlovens Bud. Jeg holder mig da til den administrative Virksomhed og vil søge ad den Vej at forberede Opfyldelsen af Grundlovens Bydende.“ Man maa af disse Ord slutte, at Kirken ikke kan gjøre Regning paa fortsatte Bestræbelser fra den ærede Ministers Side for igjennem den lovgivende Magt at faae Grundlovens Tilsagn indfriet, men at han vil skride frem ad administrativ Vej. Naar man nu har seet, hvor vidt denne administrative Virksomhed kan udstrækkes, og tillige har seet den Fremgangsmaade, der her kan følges, saa forekommer det mig, at man ikke uden Befyrring kan see Kirkens Fremtid imøde. Naar jeg vender tilbage til det Spørgsmaal, jeg fra Først af opstillede: hvorledes Folkekirken er stillet, den Folkekirke, som ifølge Grundloven skal have sin Forfatning ordnet ved Lov, saa seer jeg ikke rettere, end at den er stillet imellem paa den ene Side en Rigsdag, om hvilken Ministeren selv siger, at den ikke kan gjælde for en Synode, at den ikke kan anses for fuldt berettiget til at træffe Afgjørelse om indre kirkelige Anliggender, og med Hensyn til hvilken selv den allerbegæste, den forsvindende Garanti mangler, at dens Medlemmer bitterlig ere Vekjendere af den kristelige Religion, for ikke at tale om den Konfession, som er Folkekirken, — og paa den anden Side den Uafstuelse af flere forskellige, den væglende Opsættelse, som til en given Tid formaaer at gjøre sig gjældende hos en given Kirkeminister. Men dette er ikke en ønskelig eller tjenlig Stilling